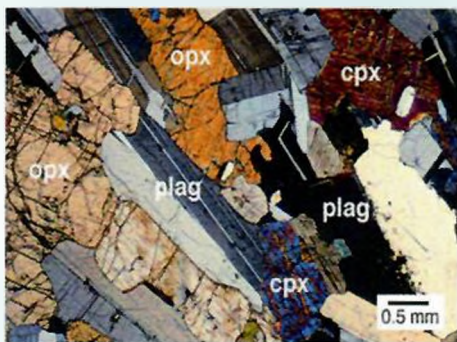
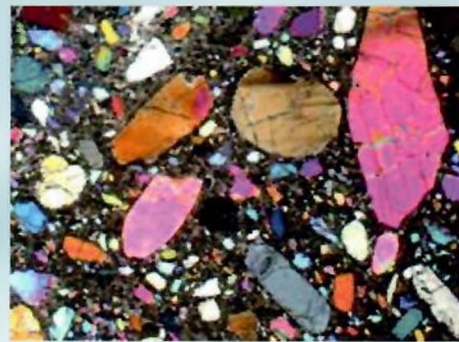

BAKI
DÖVLƏT
UNİVERSİTETİ

V.M.BABAZADƏ, M.N.MƏMMƏDOV, N.Ə.İMAMVERDİYEV

PETROQRAFİYA

Bakı-2022

Ali məktəblər üçün dərslik

MÜNDƏRİCAT

ÖN SÖZ	3
--------------	---

GİRİŞ	4
-------------	---

I HİSSƏ. YERİN DƏRİNLİK QURULUŞU

1. YERİN DƏRİNLİK QURULUŞU HAQQINDA

MÜASİR MƏLUMATLAR	7
-------------------------	---

1.1. Yer qabığı	7
1.2. Üst mantiyanın geofiziki xüsusiyyətləri. Seysmik məlumatlar	10
1.3. Aşağı mantiya və Yerın nüvəsi	11
1.4. Mantiyanın konveksiyası. Plyümlər	16
1.5. Üst mantiyanın kimyəvi tərkibi və mineralogiyası. Piro lit. Qələvi bazaltlarda, kimberlitlərdə olan ksenolitlərin tərkibi	19
1.6. Meteoritlər. Akkresiya diferensiasiyası və Yerın nüvəsinin formalaşması	26

II HİSSƏ. KRİSTALLOOPTİKA, SUXUR ƏMƏLƏ GƏTİRƏN VƏ AKSESSOR MİNERALLAR

1. OPTİKİ ÜSULLARLA MİNERALLARIN TƏDQIQI	30
--	----

1.1. Kristalloptikaya giriş	30
1.2. Polyarizasiya mikroskopları	36
1.3. Bir nikolda mineralların xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi	43
1.4. Çarpaz nikollarda paralel işıqda mineralların xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi	51
1.5. Mineralların toplanmış işıqda çarpaz nikollarda təyin edilən xüsusiyyətləri (konoskopik üsul)	60
1.6. Fyodorov üsulu	65

2. ƏN GENİŞ YAYILAN SUXUR ƏMƏLƏ GƏTİRƏN VƏ AKSESSOR MİNERALLARIN OPTİKİ XÜSUSİYYƏTLƏRİ VƏ DİAQNOSTİKASI	67
---	----

2.1. Olivin qrupu	71
2.2. Piroksenlər qrupu	78
2.3. Amfibollar qrupu	92
2.4. Mikalar qrupu	100
2.5. Çöl şpatları qrupu	106
2.6. Feldşpatoidlər qrupu	128
2.7. Silisium mineralları	132
2.8. Seolit qrupu	135
2.9. Andaluzit, kianit, sillimanit	137
2.10. Xloritoid, stavrolit, kordiyerit	141
2.11. Qranat qrupu	144
2.12. Şpinel qrupu	147
2.13. Xlorit qrupu	148

2.14. Epidot qrupu	149
2.15. Vulkanik şüşə	150
2.16. Aksessor minerallar	151

III HİSSƏ. MAQMATİK SÜXURLAR

1. MAQMATİK SÜXURLARIN ƏMƏLƏGƏLMƏ VƏ YATIM ŞƏRAİTLƏRİ.....	158
1.1. Maqma haqqında ümumi məlumat	158
1.2. Vulkanik süxurlar.....	161
1.3. İntruziv süxurlar	176
1.4. Maqmatik süxurların quruluşu	182
2. MAQMATİK SÜXURLARIN TƏSNİFATI	195
2.1. Maqmatik süxurların tərkibi haqqında ümumi məlumat.....	195
2.2. Maqmatik süxurların təsnifat prinsipləri	196
2.3. Modal mineraloji tərkibə görə maqmatik süxurların təsnifatı.....	197
2.4. Kimyəvi tərkibə görə maqmatik süxurların təsnifatı	201
2.5. Petrokimyəvi əmsallar	207
2.6. Maqmatik süxurların petrokimyası	211
2.7. Maqmatik süxurların normativ mineraloji tərkibinin hesablanması.....	212
3. ULTRAƏSASİ SÜXURLAR.....	218
3.1. Olivinit – dunit ailəsi.....	220
3.2. Peridotitlər ailəsi.....	225
3.3. Pikritlər ailəsi	230
3.4. Floqopit-olivinli süxurlar ailəsi.....	236
3.5. Melilitli süxurlar ailəsi	241
3.6. Nefelin-piroksenli süxurlar ailəsi.....	242
3.7. Leysit-piroksenli süxurlar ailəsi.....	247
3.8. Kalsilitli süxurlar ailəsi.....	248
4. ƏSASİ SÜXURLAR.....	249
4.1. Normal qələvili əsasi plutonik süxurlar	251
4.2. Normal qələvili əsasi vulkanik süxurlar	266
4.3. Mülayim qələvili əsasi vulkanik süxurlar	277
4.4. Amfibol-biotit-çöl şpatlı süxurlar ailəsi.....	291
4.5. Qələvi əsasi vulkanik süxurlar.....	293
4.6. Əsasi foiditlər ailəsi.....	300
4.7. Qələvi əsasi plutonik süxurlar.....	303
4.8. Əsasi foidolitlər ailəsi.....	308
5. ORTA SÜXURLAR.....	310
5.1. Normal qələvili orta plutonik süxurlar.....	313
5.2. Normal qələvili orta vulkanik süxurlar	317
5.3. Mülayim qələvili orta plutonik süxurlar	325
5.4. Mülayim qələvili orta vulkanik süxurlar	333
5.5. Qələvi orta süxurlar	340
6. TURŞ SÜXURLAR.....	350
6.1. Normal qələvili plutonik turş süxurlar	355

6.2. Normal qələvili vulkanik turş süxurlar.....	368
6.3. Mülayim qələvili plutonik turş süxurlar	379
6.4. Müalyim qələvili vulkanik turş süxurlar	387
6.5. Qələvi plutonik turş süxurlar	391
6.6. Qələvi vulkanik turş süxurlar	396
7. KARBONATİTLƏR	400
8. VULKANOGEN-QIRINTILI SÜXURLAR (VULKANOKLASTİTLƏR)	402
8.1. Effuziv-qırıntılı süxurlar	403
8.2. Eksploziv-qırıntılı (piroklastik) süxurlar	405
8.3. Vulkanogen-çökmə süxurlar	408
9. ZƏRBƏ (İMPAKT) TƏBİƏTLİ SÜXURLAR	409
10. AYIN, VENERANIN VƏ MARSIN MAQMATİK SÜXURLARI	410
11. MAQMATİK SÜXURLARIN ƏMƏLƏGƏLMƏ SƏBƏBLƏRİ.....	412
11.1. Mantiya mənşəli süxurlar	413
11.2. Mantiya maqmasının differensiatları və kumullatları	415
11.3. Yer qabığı mənşəli maqmatik süxurlar	422
11.4. Hibrid mənşəli maqmatik süxurlar	423
IV HİSSƏ METAMORFİK VƏ METASOMATİK SÜXURLAR	
1. METAMORFİZMİN FAKTORLARI VƏ NÖVLƏRİ	427
1.1. Metamorfizm haqqında ümumi anlayış. Metamorfizmin faktorları	427
1.2. Metamorfizmin növləri.....	429
1.3. Metamorfik süxurların strukturu və teksturu.....	436
2. METAMORFİZMİN MİNERAL FASIYALARI	442
2.1. Kontakt (termal) metamorfizmin fasiyaları	444
2.2. Regional metamorfizmin mineral fasiyaları.....	453
3. ƏN GENİŞ YAYILMIŞ BƏZİ METAMORFİK SÜXURLARIN PETROQRAFİYASI.....	461
3.1. Qlaukofanlı və lavsonit-qlaukofanlı şistlər	461
3.2. Eklogitlər	463
3.3. Buynuzdaşları.....	467
3.4. Metapelitlər	469
3.5. Metabazitlər	472
3.6. Metamorfizləşmiş ultramafitlər.....	476
3.7. Metamorfizləşmiş turş maqmatik süxurlar	477
3.8. Metamorfizləşmiş qumdaşları.....	478
3.9. Mərmərlər	479
3.10. Miqmatitlər	481
4. METASOMATOZ	482
4.1. Az dərinlikli metasomatitlərin mineral fasiyaları.....	487
4.2. Ən geniş yayılmış bəzi metasomatik süxurların petroqrafiyası	489
ƏDƏBİYYAT	507
ƏLAVƏ ƏDƏBİYYAT	508